

PASVALIO LOPŠELIS-DARŽELIS

**PEDAGOGŲ SUKURTŲ METODINIŲ
PRIEMONIŲ, PARAŠYTŲ STRAIPSNIŲ
KNYGA-KATALOGAS**

2018-2019 M.M.

Turinys

Boružėlių matematika	2
Žaisk, skaičiuok, pažink ir išmok	3
Muzikinis traukinys	4
Emocijų veidukai	5
Nuotaikų laikrodukas	6
Kirmėlytė	7
Kirmėlytė	8
Kamuolys	9
Aukštyn, žemyn, kairėn, dešinėn: laviname vaikų erdvės suvokimą	10
Vaikų draugas – pliušinis žaislas Liežuvis Ignas.....	13
Vaikų darželio kasdienybė be piešimo – neįsivaizduojama	14

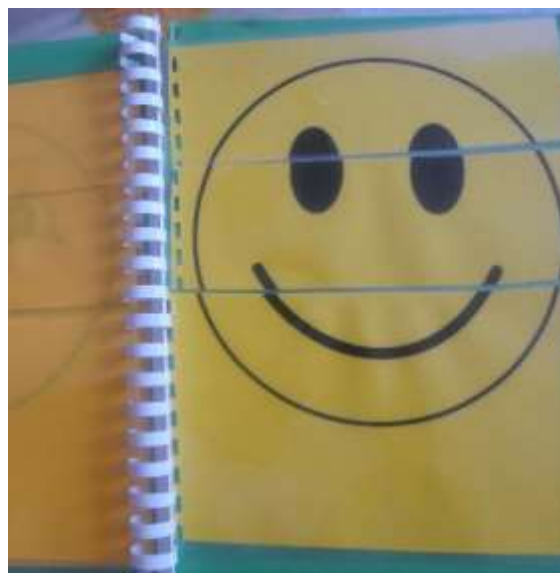
Dalykas, sritis	Skaičiavimas ir matavimas
Pavadinimas	<i>Boružėlių matematika</i>
Tikslas	Mokyti vaikus skaičiuoti
Anotacija	Ant pagaliukų sutūpė boružėlės. Vaikai išsitraukia iš dėžutės po vieną pagaliuką ir suskaičiuoja kiek boružėlių ant jo tupi.
Autorius	Ingrida Mėkelienė
Pareigos	Ikimokyklinio ugdymo pedagogas
Kvalifikacinė kategorija	Vyr. auklėtoja
Laukiamas rezultatas	Skaičiuodami boružėles vaikai žaismingai mokysis skaičiuoti.

Dalykas, sritis	Skaičiavimas ir matavimas, aplinkos pažinimas, fizinis aktyvumas
Pavadinimas	<i>Žaisk, skaičiuok, pažink ir išmok</i>
Tikslas	Žaismingai mokyti vaikus skaičiuoti
Anotacija	<p>Žaidimą sudaro pagaliukai su skaičiais nuo 1 iki 10 ir spalvoti segtukai. Ant spalvotų skalbinių segtukų tupi po vieną boružėlę.</p> <p>Kiekvienas vaikas išsitraukia po vieną pagaliuką, ant kurio nurodytas skaičius ir prisega ant jo tiek boruželių, koks skaičius yra ant jo pagaliuko.</p> <p>Dar galima duoti užduotį spalvų pažinimui, nes segtukų yra 10 skirtingų spalvų.</p> <p>Segiojant mažus segtukus lavėja pirštų motorika.</p>
Autorius	Ingrida Mėkelienė
Pareigos	Ikimokyklinio ugdymo pedagogas
Kvalifikacinė kategorija	Vyr. auklėtoja
Laukiamas rezultatas	Išmoks skaičiuoti, pažinti skaičius, spalvas, lavins pirštukų motoriką.

Dalykas, sritis	Ikimokyklinis ugdymas
Pavadinimas	<i>Muzikinis traukinys</i>
Tikslas	Mokytis pažinti natas, jų trukmės vertę, suprasti takto, metro reikšmę muzikoje, ritmavime.
Anotacija	Priemonė skirta priešmokyklinio amžiaus vaikams natų trukmės, takto ir metro pažinimui.
Autorius	Gintarė Bagdonavičiūtė
Pareigos	Meninio ugdymo pedagogė
Kvalifikacinė kategorija	Vyresnioji mokytoja
Laukiamas rezultatas	Išmoks natų trukmės vertes, galės jas skirstyti taktais ir supras, kiek, kokių natų gali būti takte pagal esamą metrą.

Dalykas, sritis	Ikimokyklinis ugdymas
Pavadinimas	<i>Emocijų veidukai</i>
Tikslas	Lavins pastabumą, atidumą, mąstymą, skatins sudėlioti atitinkamos emocijos veiduką, pavadinti, turtins žodyną.
Anotacija	Priemonė skirta ikimokyklinio amžiaus vaikams pastabumui, atidumui, mąstymui lavinti, emocijų atpažinimui.
Autorius	Jadvyga Račkienė, Laima Šatienė
Pareigos	Auklėtoja
Kvalifikacinė kategorija	Vyresnioji auklėtoja, metodininkė
Laukiamas rezultatas	Išmoks sukaupti dėmesį, atidumą, lavės šnekamoji kalba, atrinks ir sudėlios atitinkamus veidukus su emocijomis, pavadins.

Dalykas, sritis	Ikimokyklinis ugdymas
Pavadinimas	<i>Nuotaikų laikrodukas</i>
Tikslas	Lavins pastabumą, atidumą, mąstymą, skatins pasakoti, turtins žodyną, pavadins emocijas.
Anotacija	Priemonė skirta ikimokyklinio amžiaus vaikams pastabumui, atidumui, mąstymui lavinti, emocijų pavadinimui skirtumui.
Autorius	Laima Šatenė, Jadvyga Račkienė
Pareigos	auklėtoja
Kvalifikacinė kategorija	Metodininkė, vyresnioji auklėtoja,
Laukiamas rezultatas	Išmoks sukaupti dėmesį, atidumą, lavės šnekamoji kalba, atpažins emocijas veidukuose.

Dalykas, sritis	Ikimokyklinis ugdymas
Pavadinimas	<i>Kirmėlytė</i>
Tikslas	Supažindinimas su skaičiais
Anotacija	Priemonė skirta 3-4 m. vaikams supažindinimui su skaitmenimis, skaičių seka. Įtvirtinti žalią spalvą.
Autorius	S. Valickaitė
Pareigos	Auklėtoja
Kvalifikacinė kategorija	Auklėtoja metodininkė
Laukiamas rezultatas	Vaikai susipažins su skaitmenimis nuo 1 iki 5, išmoks juos pavadinti, išmoks skaičių seką, išvardinti skaičius reikiama seka. Įsimins ir teisingai vadins žalią spalvą.

Dalykas, sritis	Ikimokyklinis ugdymas
Pavadinimas	<i>Kirmėlytė</i>
Tikslas	Mokytis pažinti ir skirti spalvas, rūšiuoti, skaičiuoti, lyginti.
Anotacija	Priemonė skirta ikimokyklinio amžiaus vaikams spalvų pažinimui ir skyrimui, rūšiavimui, skaičiavimui, lyginimui.
Autorius	Irena Tekutienė ir Aurelija Valiukaitė
Pareigos	Auklėtoja
Kvalifikacinė kategorija	Vyresnioji auklėtoja, auklėtoja
Laukiamas rezultatas	Išmoks pažinti ir skirti spalvas, rūšiuoti, skaičiuoti ir lyginti.

Dalykas, sritis	Ikimokyklinis ugdymas
Pavadinimas	<i>Kamuolys</i>
Tikslas	Taikinys- pataikyti kamuoliuką, kėglį, lazda, žaisliuką į tuščias ertmes.
Anotacija	Pasisveikinti su draugu ištiesiant rankytes (mokyti skirti kairę ir dešinę puses) ir pan. pataikyti kamuoliuką, kėglį, lazda, žaisliuką į tuščias ertmes.
Autorius	Ritutė Milašienė, Jadvyga Račkienė, Aurelija Valiukaitė, Stasė Valickaitė
Kvalifikacinė kategorija	Auklėtoja metodininkė, vyresnioji auklėtoja, auklėtoja, auklėtoja metodininkė
Laukiamas rezultatas	2-6 metų vaikams. Kiekvienas pedagogas šią priemonę naudojasi pagal savo išsikeltus tikslus, užduotis, fantaziją.

Aukštyn, žemyn, kairėn, dešinėn: laviname vaikų erdvės suvokimą

Aistė TAMOŠIŪNIENĖ, logopedė

Norint išvengti mokymosi sunkumų, erdvės ir regimąjį suvokimą reikia lavinti dar iki mokyklos. Straipsnyje pateikti užduočių pavyzdžiai padės tai daryti darželyje ir namuose.

“

Erdvės ir regimasis suvokimas yra labai svarbus normaliam supančios aplinkos pajautimui. Esant erdvės ir regimojo suvokimo sutrikimams, vaikai sunkiau orientuojasi aplinkoje, popieriaus lape, turi per mažai žinių apie aplinkos daiktus ir jų panaudojimą, negali parodyti savo dešinės ar kairės rankos ir kt.

Krypčių sąvokos *kairė – dešinė, kairėn – dešinėn, aukštai – žemai, aukštyn – žemyn*

Svarbu, kad vaikai išmoktų skirti dešinę ir kairę kūno puses, kūno priekinę dalį ir už nugaros. Šioms sąvokoms įsisavinti padeda spalvinimo užduotys, kuomet vaikai turi skirtingomis spalvomis nuspalvinti objektus, judančius kairėn, dešinėn, aukštyn, žemyn. Galimi ir žaidimai su žodinėmis instrukcijomis, pvz. pažiūrėk dešinėn, kairėn, pakelk galvą aukštyn, palenk žemyn. Vaikai mėgsta pasakyti, ką mato kairėje, dešinėje, viršuje ar apačioje. Žodinės instrukcijos labiau patinka vyresniesiems, o mažyliai noriai renkasi spalvinimo užduotis.

Krypčių sąvokoms įsiminti padeda įvairūs laminuoti labirintai. Flomasteriu pirmyn brėžiame vingiuotą kelią. „Kelio“ pabaigoje grįžtame atgal: pirštuku nuvalome „nueitą“ kelią. Užduotis atlikta gerai, kai ant labirinto nelieka flomasterio žymės. Kur visa tai dingo? Ogi ant pirštuko!

Krypčių sąvokas įsiminti padeda judėjimas nurodyta kryptimi. Žaidimo forma organizuoju improvizuotas keliones po sodą, daržą, mišką. Pvz., rudens temai naudoju sodo, daržo, miško gėrybes. Vaikai keliauja klausydamiesi žodinių instrukcijų: eik pirmyn, kol prieisi morkų pintinę; pasuk kairėn ir „nuskink“ obuolį; pasilenk žemyn ir apžiūrėk grybą.

Vaikštant su vaikais po darželį visada akcentuoju krypčių sąvokas: sukame kairėn, lipame aukštyn ir pan. Stabtelėjus vaikai turi pasakyti, į kurią pusę suksime, aukštyn ar žemyn lipsime.

Tėveliams patarčiau su vaikais dažniau pasivaikščioti mieste, aptariant krypčių sąvokas, kad vaikai geriau įsimintų kelią nuo namų iki darželio, mokyklos, parduotuvės ir atgal.

Sąvokos *ilgas – trumpas – vienodi*

Įsiminti šias sąvokas padeda daiktų lyginimas uždedant, pridedant.

Orientavimasis popieriaus lape

Kartu su vaiku apžiūrime įvairius paveikslėlius. Aptariame, kur matome nupieštus objektus. Bandome piešti patys. Piešimą galima derinti su klijavimu. Pvz., siūlau vaikui iš 2 ilgų ir 4 trumpų popierinių juostelių

„pastatyti“ namelį. Iš ilgų juostelių, lapo apačioje, klijuojamos namelio sienos. Iš trumpų – grindys, lubos ir stogas. Suklijavęs namelį vaikas nupiešia trūkstantas dalis: langus, duris, namo dešinėje – tvorą, kairėje – medį, apačioje – žolę, lapo viršuje – saulę. Leiskime atsiskleisti vaikų kūrybingumui. Svarbu, kad vaikas gebėtų pasakyti, ką ir kur nupiešė ar priklijavo.

Užduotys, kuriose reikia orientuotis popieriaus lape, padeda įsisavinti apibūdinančias sąvokas: ilgas – trumpas, aukštas – žemas, platus – siauras, didelis – mažas, storas – plonas, sunkus – lengvas.

Svarbu vaikus mokyti kalboje vartotirieveksmius: čia, ten, toli, arti, viršuje, apačioje, aukštai, žemai, pirmyn, atgal, priekyje, už nugaros, visur ir kt.

Vardo kopijavimas

Kaip vaikai išmoksta rašyti savo vardą? Dažniausiai kopijuodami jį nuo paruoštos kortelės. Pradėję pažinti savo vardo raides, vaikai greitai susiranda savo kortelę. Mano mokinukams labai patinka medžiaginės magnetinės raidės. Vaikai noriai ieško savo vardo raidžių, jas lipdo prie magnetinės lentos. Išmokę sudėlioti savo vardą, skuba padėti draugui. Manau, kad galimybė paimti raidę į rankas ir liečiant ją pajusti, padeda vaikams greičiau įsiminti, kokia raidė kaip atrodo.

Geometrinės figūros

Skritulys (apvalus). Visiems vaikams labai patinka balionai. Smagu juos pūsti, dar smagiau su jais žaisti. Balionas yra apvalus ir neturi kampų, todėl lengvai rieda. Pripūstą balioną sukame tarp rankų taip jūdami jo apvalumą.

Keturkampis. Kiek kartų belenktume skarelę, vis tiek gausime keturkampius.

Geometrinių figūrų pavadinimus vaikai geriau įsimena tada, kai turi galimybę jas pajusti: paliesti, nupiešti, iškirpti ir t.t. Net paprastas užduotis galima susieti su figūrų pavadinimais. Pvz., iškirpk paveikslėlius ir suklijuok juos į reikiamas vietas. Iškirpus paveikslėlius pabrėžiu, kad tai keturkampiai. Paprasta užduotis gali būti daugialypė: karpymo įgūdžių stiprinimas, keturkampio sąvokos įtvirtinimas, prielinksnių vartojimas kalboje (ant, į, už, prieš, tarp, po, šalia, iš, per ir kt.).

Pastaba. Naudinga leisti vaikams užduotis atlikti skirtingose vietose. Kartais dirbame susėdę prie staliukų, kartais sutūpę ant kilimo. Karpymo užduotims atlikti didesnis iššūkis tada, kai tai darome sutūpę ant kilimo. Naudinga mokyti vaikus įveikti visus nepatogumus. Juk ir mes, suaugusieji, ne visada galime patogiai atsisėsti, kai reikia greitai kažką užsirašyti ar pan.

Trikampis (muzikinis instrumentas) padeda per muziką pajauti ne tik ritmą, bet ir trikampio figūrą. Trys kampai, trys kraštinės. Grojame *vienas du trys, vienas du trys*.

Geometrinių figūrų pavadinimų kartojimas

Kad vaikai rega ir lytėjimu išmokytų skirti geometrines figūras, žaidžiame žaidimą su „paslapčių maišeliu“. Vaikas įkiša ranką į maišelį ir ieško kartoninės geometrinės figūros. Liesdamas nustato, kokia tai figūra ir ją pavadina. Ištraukęs figūrą iš maišelio, patikrina, ar pavadino teisingai.

Iš maišelio ištrauktas geometrines figūras galima priklijuoti ant didelio popieriaus lapo. Vaikas suranda nurodytą geometrinę figūrą ir nupiešia jai galvą, rankas, kojas. Pasidairome aplinkui ir randame žinomų formų daiktus savo aplinkoje.

Sąvokos *pirmas ir paskutinis*

Smagu žaisti su jogurto indeliais – iš jų statome bokštą. Vaikas priešais save padeda 4 vieną prie kito šonais suglaustus indelius. Pabrėžiame, kad tai pirmas aukštas. Antrame aukšte deda 3 indelius. Ant jų – du ir paskutiniame aukšte – vieną. Svarbu išsiaiškinti, kuris aukštas pirmas, kuris paskutinis. Lavinant vaikų motoriką, bokštelių statymui tikslinga panaudoti kuo daugiau indelių pirmajame aukšte. Tokiu atveju pastatomas didesnis bokštas. Indeliai lengvi, todėl bokštą smagu sugriauti pučiant.

Daiktų lyginimas

Dažnai namuose pagaminu naminių modeliną. Iš jo vaikai išspaudžia „sausainius“ (naudojame sausainių formeles). Vaikų sausainius palyginame su mano iš vakaro „iškeptu“ sausainiu, kuris papuoštas karpytais šiaudeliais. Vaikų prašau palyginti, kuo skiriasi jų sausainiai nuo mano. Išsiaiškiname, kad jų sausainiuose trūksta papuošimų. Dar minkštus sausainius vaikai papuošia karpytais šiaudeliais.

Vaikų draugas – pliušinis žaislas Liežuvis Ignas

Aistė TAMOŠIŪNIENĖ, logopedė

Pasvalio lopšelio-darželio „Liepaitė“ vaikai turi draugą – pliušinį žaislą Liežuvį Igną, kuris jiems padeda žaismingai atlikti artikuliacinę mankštelę.

Pliušinis Liežuvis Ignas nugarėlėje turi kišenėlę, kurioje sudėtos žaismingos ranka pieštos kortelės su 30 skirtingų situacijų. Vaikai mankštelių laukia kaip liežuvio Igno paruoštos staigmenos. Taip pat patys ruošia draugams staigmenas, parinkdami korteles ir įdėdami jas į kišenėlę.

Iš kur atsirado Liežuvis Ignas? Idėja kilo dirbant su berniuku, kuris labai nemėgo artikuliacinės mankštos, bet jam jos labai reikėjo. Pradėjus galvoti, kaip mankštelę padaryti žaismingesnę, toptelėjo, kad vaikams labai patinka pliušiniai žaislai – juos galima apkabinti, prisiglausti, pakalbinti. Trijų mūsų darželio ugdytinių mamos Justinos rankų darbo pliušinis žaislas greitai buvo pamėgtas vaikų. Vaikai ir vardą jam išrinko. Liežuvis Ignas tapo neatsiejama logopedinių užsiėmimų dalimi. Vaikai skuba su juo pasisveikinti ir noriai atlieka artikuliacinę mankštą.

Labai džiaugiuosi, kad Liežuvis Ignas buvo įvertintas respublikiniame mokymo priemonių ir jų aprašų konkurse, kurį organizavo Lietuvos vaikų ir jaunimo centras, ir 2017 metais laimėjo I vietą.

Liežuvis Ignas – personažas, kuris turi savo dienos istoriją. Sekant pasakėlę vaikai noriai atlieka tinkamus pratimus ir taip žaismingai mankština ne tik artikuliacinį aparatą, bet ir pirštukus.

Liežuvio Igno diena

Kartą gyveno liežuvis Ignas. Iš ryto atsikėlęs jis eidavo pažiūrėti koks šiandien oras (iškišame liežuvį ir padarome jį smailų). Pažiūrėdavo į dangų (keliamo liežuvį aukštyn). Pažiūrėdavo į žemę (nuleidžiame liežuvį žemyn). Po to eidavo valytis dantų (laižome apatinius, viršutinius dantukus) ir prausti veiduko (pirštų galiukais švelniai braukiame per veiduką). Nusiprausęs jis darydavo mankštą (judiname liežuvį į šonus). Po to liežuvis Ignas pusryčiaudavo – gerdavo arbatą (imituojame siurbčiojimą), kurią prieš tai reikėdavo papūsti (pučiame). Valgydavo bandelę (čepsime). Sočiai papusryčiavęs, pabučiuodavo mamytę (atkištomis lūpytėmis „siunčiame“ bučkį) ir bėgdavo į darželį (liežuvį greitai judiname į šonus). Darželyje liežuviui Ignui labiausiai patikdavo piešti (liežuvio galiuku pirmyn ir atgal braukiame per gomuriuką). Priešpiečiams visi valgydavo obuoliukus (čepsime), o pietums skanią pupelių sriubą (siurbčiojame ir čepsime), kurią reikėdavo atsargiai papūsti (pučiame). Skaniai papietavęs liežuvis Ignas skubėdavo praustis (pirštų galiukais braukiame per veiduką, imituojame rankyčių plovimą). Atsigulęs į lovėlę klausydavosi auklėtojos skaitomos pasakos ir saldžiai užmigdavo (rankytės sudedamos prie ausytės). Liežuvėlis miegodamas visada šiek tiek knarkdavo (imituojamas knarkimas). Pasnaudęs pietų miegelio jis žaisdavo (caksime liežuviu) su grupės draugais tol, kol ateidavo mamytė. Grįžęs namo prašydavo mamytės iškepti blynų (plojame). Skanūs buvo mamos kepti blynai (rankytėmis glostome pilvelį). Vakare liežuvėlis kruopščiai valydavosi dantukus (laižome apatinius, viršutinius

dantukus) ir prausdavosi veiduką (pirštų galiukais braukiame per veiduką). Atsigulęs į lovę klausydavosi mamos dainuojamos lopšinės. Saldžių sapnų, Liežuvėli!

Vaikų darželio kasdienybė be piešimo – neįsivaizduojama

Aurelija VALIUKAITĖ ir Ritutė MILAŠIENĖ

Vaikų darželio kasdienybės neįmanoma įsivaizduoti be piešimo – daugeliui vaikų tai yra pagrindinis užsiėmimas. Šiame straipsnyje apžvelgsime 5–6 metų vaikų tapymo ypatumus.

“

Mokslininkai jau daugiau kaip šimtmetis domisi vaiko piešiniu. L. Louis, analizavęs vaikų komentarus ir elgesį tapymo metu, mano, kad tapymas lavina vaikų simbolinį mąstymą, skatina vaikus kurti istorijas, fantazuoti. Y. June, tyręs vaikų tarpusavio bendravimą tapant, teigia, kad eksperimentavimas dažais vaikus skatina kurti idėjas, įsivaizduoti.

Objektų vaizdavimas ir komponavimas

Penkiamečiai vaikai ypač domisi supančia aplinka. Paprastai penkiametis žino, ką nupiešė, ir tikisi, kad ir kitiems jo piešinys suprantamas. Penkerių metų vaiko piešinyje jau išryškėja atpažįstami objektai. Vaikai dažniausiai padidina piešinyje jiems svarbius, specifinius dalykus. Pavyzdžiui, Julius rytą ėjo basas rasota žole. Jis buvo sujaudintas šio jausmo ir šį išgyvenimą pavaizdavo piešinyje padidindamas kojų pirštus. Netgi iki 6–7 m. vaikai piešia padidintas objektų dalis, kurios juos domina ir ne visada tos dalys būna proporcingos.

5–6 metų vaikų amžiaus tarpsnis yra kūrybingiausias natūralios ir spontaniškos vaiko raidos etapas. Šiuo laikotarpiu pastebimas ypatingas vaiko kūrybingumas ir troškimas kurti, kūriniai pasižymi originaliais, netikėtais grafiniais sprendimais, nešabloniškais idėjomis.

Vaikų piešinių tematika

Pasak A. Grabauskienės ir J. Morkytės, kiekvieno vaiko piešinys yra subjektyvus savo norų, svajonių, santykių su aplinka vaizdavimas. Tyrimais nustatyta, kad vaikai piešia ne tik ką pamatė, bet ir ką patyrė, išgirdo, išgyveno ar įsivaizdavo. Vaikai, kurie augina šuniukus, katytes ar triušius, visada suras progą vaizdu apie juos „pakalbėti“. Vaikų vaizduotę žadina ir sudėtingi, neįprasti gamtos reiškiniai – audra, perkūnija, saulėlydis, žmogaus ir kosmoso, praeities ir dabarties problemos.

Dažniausia tema mūsų ugdytinių tapybos darbuose – įvairios augmenijos vaizdavimas. Vaikai vaizduoja augalus, nes gamtą supranta kaip žmogaus gyvenamąją erdvę, kaip patyrimų ir naujų išpūdžių šaltinį. Labai populiarus tema – žmogus. Dažnai vaikai tapo ir gamtos reiškinius. Pastebime, kad vaikams svarbu tapyti jų namus, gyvūnus, artimus žmones.

Spalvos

Svarbiausias tapybos elementas yra spalva, būtent ja tapyba iš esmės skiriasi nuo piešinio ar grafikos. Kone kiekvienas vaikas intuityviai nustatys, kurios spalvos draugauja, kurios pykstasi, kuri spalva vieniša, tyli, kuri išsiskiria ir skamba kaip styga, suvoks jų kalbą dailės kūrinyje.

Spalvomis vaikas reiškia savo išgyvenimus, spontaniškai jas derindamas ugdo spalvinius pojūčius.

Tapybos įtaka vaikų kalbai ir emocijoms

Žaidimai ir eksperimentavimas spalvomis skatina vaikus diskutuoti, kurti įvairias istorijas, fantazuoti, netgi vaidinti. Dažų maišymas ir vaikų tarpusavio bendravimas generuoja naujas idėjas, skatina vaizduotę, lavina simbolinę mąstymą ir vizualinę logiką. Piešdamas vaikas tarytum pats dalyvauja piešinyje, dažnai papildydamas jį mimika, garsais, judesiu. Kai kurie vaikai piešia tyliai, kiti pusbalsiu dainuodami, kai kurie aiškina, ką piešia. Tyliai piešiamas piešinys rodo susikaupimą: jį aiškinant reikšmės bus dar svarbesnės. Jei vaikas piešdamas niūniuoja, tai gali reikšti būtinybę pripildyti tylą: daina užpildo vienatvės tuštumą, taip pat tai subtilus būdas atkreipti kitų dėmesį ir net jį išlaikyti.

Vaikams tapant darželyje išryškėjo situacijos, kuriose atsiskleidė teigiamos vaikų emocijos: džiaugsmas, susidomėjimas, nuostaba, susijaudinimas, diskusija. Pozityvias emocijas vaikai dažniausiai reiškė, kuomet tapydami bendravo vieni su kitais, eksperimentavo ir žaidė spalvomis, kalbėjo apie tapymo procesą, apžiūrino, gėrėjosi, grožėjosi savo ir kitų tapyba, tapydami dainavo. Išryškėjo ir neutralios vaikų emocijos, kuomet vaikai tapydami bijojo išsitepti, ištepti stalą ar popierių, tapė susikaupę. Neigiamų emocijų taip pat pasitaikė tapybiniame procese, kuomet vaikai trukdė vienas kitam, išsitepė dažais, nepasidalino priemonėmis.

Aplinka ir priemonės tapybai

Pasvalio lopšelyje-darželyje „Liepaitė“ sukurta puiki aplinka vaikų tapybiniam gebėjimams ugdytis. Darželyje įrengta kūrybinė laboratorija, kurioje stovi molbertai, stiklo stoveliai tapymui, stalai apdengti plėvele, šviesos stalai, daug įvairių priemonių: voleliai, įvairių formų kempinės, šampūkai, paletės, įvairių rūšių teptukai, vatos pagaliukai, plastiko lentelės tapybai ir spaudai, purkštukai, šepetukai, rankogaliai, šluostės įvairūs dažai ir kitos priemonės.

5–6 metų ugdytiniai labiausiai mėgsta tapyti guašu ir akvareliniais dažais. Tapyti dažniausiai pradeda nuo objekto, kiek rečiau tapo nuo apatinės linijos arba nuo lapo viršaus. Dažniausiai vaikai tapo ant įvairaus formato baltų popieriaus lapo, tačiau taip pat tapome ant spalvoto popieriaus, servetėlių stiklo, lentos, plėvelės, medžio... Spalvas vaikai dažniausiai maišo ant paletės, rečiau piešinyje arba indeliuose.

Darželyje esame išbandę įvairias tapymo technikas: tapymas teptukais, voleliais, vatos pagaliukais, purkštukais, šukomis, šepetukais ir pirštukais...

1 pav. Tapymas ant plastikinės lentelės, naudojant teptuką, volelį, objektų tapymas vatos pagaliukais, ir spaudas ant popieriaus (uždėjus popieriaus lapą ant išvoluoto dažais ir ištapyto su vatos pagaliuku vaizdo, lapas dar kartą užvoluojamas ir atkeliamas nuo plastiko lentelės).

2 pav. Akvariumo tapymas naudojant dažus su purkštukais. Nuėmus žuvų trafaretus, žuvys tapomos teptukais, apvedžiojant, brūkšniuojant, taškuojant.

3 pav. Tapymas guašo dažais teptuku ant stiklo stovelių ir plėvelės.

4 pav. Tapymas šepetukais, teptukais ir pirštukais, bendras vaikų kūrybinis darbas ant A1 formato lapo.

5 pav. Tapymas vatos pagaliukais ant spalvoto popieriaus.

ŠALTINIAI:

Karkockienė, D. (2002). Kūrybos psichologija. VPU leidykla, Vilnius.

- Yeatman, J., & Reifel, S. (1989). Peer Influences in Early Childhood Painting.
- Louis, L. L. (2005). What children have in mind: A study of early representational development in paint. *Studies in Art Education*, 46(4), 339-355.
- Monkevičienė, O. (2004). Priešmokyklinio ugdymo turinio įgyvendinimas. *Metodinės rekomendacijos*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.